

Projekt Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia”

Ustawa

z dnia 2017 r.

o zmianie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych

Art. 1. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2062 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Organami samorządu sędziowskiego są:

- 1) Rada Konsultacyjna Sędziów;
- 2) zgromadzenie ogólne sędziów apelacji;
- 3) zgromadzenie ogólne sędziów okręgu;
- 4) zebranie sędziów danego sądu.”

2) art. 9aa otrzymuje brzmienie:

„Art. 9aa. Uprawnienia Ministra Sprawiedliwości przewidziane niniejszą ustawą mogą zostać powierzone sekretarzowi stanu lub podsekretarzowi stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wyłącznie w zakresie, który nie naruszają pozycji ustrojowej sędziego w odniesieniu do pozycji ustrojowej podmiotu, który w danym przypadku je realizuje”

3) w art. 11 w § 3 po zdaniu drugim dodaje się zdanie trzecie o następującym brzmieniu:

„W przypadku opinii negatywnej prezes przedstawia kolegium inną kandydaturę w terminie nie przekraczającym miesiąca.”

4) art. 22a § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Prezes sądu apelacyjnego w sądzie apelacyjnym, a prezes sądu okręgowego w sądzie okręgowym i w sądach rejonowych, działających w okręgu sądowym, ustala, po zasięgnięciu opinii

kolegium właściwego sądu, najpóźniej do końca listopada każdego roku, podział czynności, który określa:

- 1) przydział sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych do wydziałów sądu,
- 2) zakres obowiązków i sposób uczestniczenia sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych w przydziale spraw,
- 3) plan zastępstw sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych

– przy uwzględnieniu specjalizacji sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych w rozpoznawaniu poszczególnych rodzajów spraw, konieczności zapewnienia właściwego rozmieszczenia sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych w wydziałach sądu i równomiernego rozłożenia ich obowiązków oraz potrzeby zagwarantowania sprawnego postępowania sądowego.”

5) w art. 22a po § 4 dodaje się § 4a i 4b w brzmieniu:

„§ 4a. Przeniesienie sędziego do innego wydziału lub powierzenie mu obowiązków w innym wydziale wymaga zgody sędziego.

§ 4b. Nie wymaga zgody sędziego:

- 1) przeniesienie do innego wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu;
- 2) powierzenie obowiązków w innym wydziale na okres do 6 miesięcy, jeśli żaden inny sędzia z tego samego wydziału nie wyraził zgody na przeniesienie do innego wydziału lub objęcie w nim obowiązków na taki sam okres;
- 3) przeniesienie sędziego przydzielonego do wydziału, o którym mowa w § 2;

- o ile nie powoduje to zmiany miejscowości, w której sędzia pełni służbę.”

6) art. 23-25 otrzymują brzmienie:

„Art. 23 § 1. Prezesa sądu apelacyjnego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów tego sądu, wybierając jednego z dwóch kandydatów wskazanych przez właściwe zgromadzenie ogólne sędziów apelacji. Kandydatów wskazuje to zgromadzenie w terminie 30 dni od dnia zwołania zgromadzenia w celu wskazania kandydatów, po zawiadomieniu ze strony Ministra Sprawiedliwości o zamiarze powołania nowego prezesa. Brak wskazania dwóch kandydatów w powyższym terminie uprawnia Ministra Sprawiedliwości do powołania prezesa według swojego uznania.

§ 2. Wiceprezesa sądu apelacyjnego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów danego sądu, na wniosek prezesa tego sądu.

Art. 24 § 1. Prezesa sądu okręgowego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów tego sądu, wybierając jednego z dwóch kandydatów wskazanych przez właściwe zgromadzenie ogólne sędziów okręgu. Kandydatów wskazuje to zgromadzenie w terminie 30 dni od dnia zwołania zgromadzenia w celu wskazania kandydatów, po zawiadomieniu ze strony Ministra Sprawiedliwości o zamiarze powołania nowego prezesa. Brak wskazania dwóch kandydatów w powyższym terminie uprawnia Ministra Sprawiedliwości do powołania prezesa według swojego uznania.

§ 2. Wiceprezesa sądu okręgowego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów danego sądu, na wniosek prezesa tego sądu.

Art. 25 § 1. Prezesa sądu rejonowego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów tego sądu, wybierając jednego z dwóch kandydatów wskazanych przez zebranie ogólne sędziów danego sądu. Kandydatów wskazuje to zebranie w terminie 30 dni od dnia zwołania zebrania w celu wskazania kandydatów, po zawiadomieniu ze strony Ministra Sprawiedliwości o zamiarze powołania nowego prezesa. Brak wskazania dwóch kandydatów w powyższym terminie uprawnia Ministra Sprawiedliwości do powołania prezesa według swojego uznania.

§ 2. Wiceprezesa sądu rejonowego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów danego sądu, na wniosek prezesa tego sądu.”

7) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. § 1. Prezes i wiceprezes sądu może być odwołany przez Ministra Sprawiedliwości w toku kadencji w przypadku:

- 1) rażącego lub uporczywego niewywiązywania się z obowiązków służbowych, zwłaszcza skutkujących oczywście wadliwą pracą sądu;
- 2) gdy dalsze pełnienie funkcji z innych powodów nie da się pogodzić z dobrem wymiaru sprawiedliwości;
- 3) złożenia rezygnacji z pełnionej funkcji.

§ 2. Odwołanie prezesa lub wiceprezesa sądu następuje po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa. Zamiar odwołania, wraz z pisemnym uzasadnieniem, Minister Sprawiedliwości przedstawia Krajowej Radzie Sądownictwa w celu uzyskania opinii.

§ 3. Występując o opinię do Krajowej Rady Sądownictwa Minister Sprawiedliwości może zawiesić prezesa lub wiceprezesa w pełnieniu czynności. Przepis art. 22b § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Negatywna opinia Krajowej Rady Sądownictwa dotycząca odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu jest dla Ministra Sprawiedliwości wiążąca.

§ 5. W braku opinii Krajowej Rady Sądownictwa w terminie trzydziestu dni od przedstawienia przez Ministra Sprawiedliwości zamiaru odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu wniosek o wydanie opinii jest ponawiany. Brak opinii po trzykrotnym zapytaniu nie stoi na przeszkodzie odwołaniu.

§ 6. W przypadku złożenia przez prezesa albo wiceprezesa rezygnacji z pełnionej funkcji w toku kadencji, Minister Sprawiedliwości odwołuje go bez zasięgania opinii, o której mowa w § 2.”

8) w Dziale I – Sądy powszechne, w Rozdziale 4 - Samorząd sędziowski przed art. 33 dodaje się art. 32e o następującym brzmieniu:

„Art. 32e § 1. Rada Konsultacyjna Sędziów jest ogólnopolskim organem samorządu sędziowskiego.
2. Zebrania sędziów sądów powszechnych wybierają po jednym przedstawicielu do Rady Konsultacyjnej Sędziów spośród sędziów danego sądu.

3. Kadencja członków Rady Konsultacyjnej Sędziów wynosi 4 lata.
4. Wybory przedstawicieli, o których mowa w ust. 2, przeprowadza się najpóźniej na dwa miesiące przed upływem kadencji członków Rady Konsultacyjnej Sędziów.
5. Członkowie Rady Konsultacyjnej Sędziów wybierają ze swojego grona Przewodniczącego i dwóch Zastępców Przewodniczącego w głosowaniu tajnym.
6. Przewodniczący Rady Konsultacyjnej Sędziów zwołuje posiedzenie Rady raz na rok, a także na żądanie jednej piątej liczby członków Rady, albo na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa.
7. Rada Konsultacyjna Sędziów zgłasza Krajowej Radzie Sądownictwa postulaty dotyczące jej działalności i podejmuje uchwały dotyczące problemów pojawiających się w działalności sądów powszechnych.
8. Rada Konsultacyjna Sędziów obraduje zgodnie z uchwalonym przez nią regulaminem.”

9) w art. 33 § 2a otrzymuje brzmienie:

„§ 2a. Zgromadzeniu ogólnemu sędziów apelacji, na którym ma być wyrażona ocena o informacji rocznej o działalności sądów, o której mowa w art. 37h § 1, przewodniczy sędzia wybrany na tym zgromadzeniu.”

10) w art. 37c § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Wizytacje poszczególnych wydziałów sądu zarządza właściwy prezes sądu, o którym mowa w art. 37a § 1 i 2, stosownie do potrzeb, w szczególności przy uwzględnieniu wyników sprawowanego nadzoru administracyjnego oraz po zasięgnięciu opinii właściwego kolegium sądu.”

11) art. 37d otrzymuje brzmienie:

„Art. 37d. § 1. Sędziego wizytatora powołuje prezes sądu apelacyjnego, na okres czterech lat, spośród sędziów posiadających co najmniej 10 lat stażu pracy na stanowisku sędziego. Przed powołaniem wizytatora prezes sądu apelacyjnego zasięga opinii kolegium właściwego sądu apelacyjnego lub okręgowego.

§ 2. Przy wydawaniu opinii bierze się pod uwagę także względy organizacyjne, w szczególności potrzebę powoływania wizytatora w danym sądzie. Negatywna opinia kolegium jest dla prezesa wiążąca.

§ 3. Kandydatów do pełnienia funkcji sędziów wizytatorów spośród sędziów sądu okręgowego i sądów rejonowych przedstawiają prezesi sądów okręgowych, działających na obszarze apelacji, po zasięgnięciu opinii kolegium sądu okręgowego.”

12) w art. 37e:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Prezes sądu apelacyjnego może zwrócić prezesowi lub wiceprezesowi każdego z sądów, działających w okręgu danego sądu apelacyjnego, uwagę na piśmie, jeżeli stwierdzi istotne uchybienia w zakresie kierowania sądem lub sprawowania wewnętrznego nadzoru administracyjnego.”,

b) § 4-6 otrzymują brzmienie:

„§ 4. Prezes lub wiceprezes sądu, którego dotyczy zwrócona uwaga, może w terminie czternastu dni od dnia zwrócenia uwagi złożyć prezesowi sądu, który zwrócił mu uwagę, pisemne zastrzeżenie.

§ 5. W terminie czternastu dni od dnia złożenia zastrzeżenia prezes sądu uchyla uwagę albo przekazuje sprawę do rozpoznania prezesowi sądu przełożonego. Prezes sądu apelacyjnego przekazuje sprawę do rozpoznania Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego.

§ 6. Przepisy art. 37 § 6 i 7 stosuje się odpowiednio”.

c) uchyla się § 7-9

13) w art. 37g:

a) § 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) dokonuje analizy informacji rocznych o działalności sądów, o których mowa w art. 37h § 1, a wnioski z tej analizy przedstawia prezesowi danego sądu apelacyjnego;”

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Zarządzając przeprowadzenie czynności, o których mowa w § 2, Minister Sprawiedliwości wyznacza prezesowi sądu apelacyjnego zakres i termin ich przeprowadzenia. W uzasadnionych przypadkach Minister Sprawiedliwości może zarządzić przeprowadzenie czynności przez wizytatorów z obszaru sądu apelacyjnego poddawanych czynnościom kontrolnym, uzasadniając na piśmie taką decyzję.”

14) w art. 37ga uchyla się § 5

15) art. 37h otrzymuje brzmienie:

„Art. 37h. § 1. Prezes sądu apelacyjnego sporządza informację roczną o działalności sądów, działających na obszarze danego sądu apelacyjnego, w zakresie powierzonych mu zadań, którą przedkłada Ministrowi Sprawiedliwości, nie później niż do końca kwietnia każdego roku. Minister przekazuje informację wraz ze swoją opinią zgromadzeniu ogólnemu sędziów danej apelacji w terminie 5 miesięcy.

§ 2. Prezes sądu okręgowego sporządza informację roczną o działalności sądów, działających na obszarze okręgu, w zakresie powierzonych mu zadań, którą przedkłada prezesowi sądu apelacyjnego, nie później niż do końca lutego każdego roku. Prezes sądu apelacyjnego przekazuje informację wraz ze swoją opinią zgromadzeniu ogólnemu sędziów danego okręgu w terminie 3 miesięcy.

§ 3. Prezes sądu rejonowego sporządza informację roczną o działalności sądu, w zakresie powierzonych mu zadań, którą przedkłada prezesowi sądu okręgowego, nie później niż do końca stycznia każdego roku. Prezes sądu okręgowego przekazuje informację wraz ze swoją opinią zebraniu sędziów danego sądu rejonowego w terminie 3 miesięcy.

§ 4. Informacje, o których mowa w § 1, 2 i 3 prezesi sądów, którzy je sporządzili, niezwłocznie udostępniają w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1764) oraz przedstawiają opinii publicznej podczas otwartego posiedzenia sprawozdawczego umożliwiając dyskusję nad nimi.

§ 5. Informacje, o których mowa w § 1, 2 i 3 podlegają ocenie w drodze uchwał podejmowanych odpowiednio przez: zgromadzenia ogólne sędziów apelacji – w przypadku informacji rocznej, o

której mowa w § 1; zgromadzenia ogólne sędziów okręgów - w przypadku informacji rocznej, o której mowa w § 2; zebrania sędziów sądów rejonowych - w przypadku informacji rocznej, o której mowa w § 2. Oceny dokonuje się w terminie dwóch miesięcy od dnia złożenia informacji. Jeżeli żądano uzupełnienia informacji, oceny dokonuje się w terminie jednego miesiąca od dnia uzupełnienia informacji.

§ 6. Ocena informacji rocznej może być pozytywna z wyróżnieniem, pozytywna, pozytywna z zastrzeżeniem lub zastrzeżeniami albo negatywna.

§ 7. Niewykonanie w terminie obowiązku, o którym mowa w § 1-3, jest równoznaczne z negatywną oceną informacji, chyba że, z uwagi na szczególne okoliczności, termin zostanie przedłużony przez: Ministra Sprawiedliwości – w przypadku informacji rocznej, o której mowa w § 1; prezesa sądu apelacyjnego – w przypadku informacji rocznej, o której mowa w § 2, prezesa sądu okręgowego - w przypadku informacji rocznej, o której mowa w § 3.

§ 8. Prezes sądu apelacyjnego, którego informacja została oceniona negatywnie, może w terminie czternastu dni od dnia poinformowania go o tym złożyć zgromadzeniu ogólnemu sędziów apelacji pisemne zastrzeżenie.

§ 9. Prezes sądu okręgowego, którego informacja została oceniona negatywnie, może w terminie czternastu dni od dnia poinformowania go o tym złożyć zgromadzeniu ogólnemu sędziów okręgu pisemne zastrzeżenie.

§ 10. Prezes sądu rejonowego, którego informacja została oceniona negatywnie, może w terminie czternastu dni od dnia poinformowania go o tym złożyć zebraniu sędziów sądu pisemne zastrzeżenie.

§ 11. W przypadku złożenia zastrzeżenia organ, który dokonał oceny w terminie jednego miesiąca zmienia ocenę albo przekazuje sprawę do rozpoznania Krajowej Radzie Sądownictwa, zawiadamiając prezesa sądu o sposobie rozpatrzenia zastrzeżenia. Krajowa Rada Sądownictwa zmienia albo utrzymuje w mocy ocenę.

§ 12. Odpis informacji rocznej prezesa sądu rejonowego lub prezesa sądu okręgowego wraz z odpisem oceny tej informacji organ, który dokonał oceny, przekazuje do wiadomości Ministra Sprawiedliwości.”

16) w art. 41 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych określający:

- 1) wewnętrzną organizację i porządek funkcjonowania sądów;
- 2) szczegółowe zasady przydziału spraw, w tym:
 - a) sposób dokonywania losowania spraw,
 - b) zasady ustalania składów wieloosobowych,
 - c) podział spraw na kategorie, w których dokonuje się odrębnego losowego przydziału spraw,
 - d) zasady zmniejszenia przydziału spraw ze względu na sprawowane funkcje i usprawiedliwione nieobecności oraz podstawy czasowego wstrzymania przydziału spraw,
 - e) warunki uczestniczenia w przydziale tylko niektórych kategorii spraw rozpoznawanych w wydziale,
 - f) zasady pełnienia dyżurów oraz rodzaje spraw podlegających przydzieleniu zgodnie z planem dyżurów,
 - g) zasady sporządzania planu zastępstw oraz rodzaje czynności podejmowane zgodnie z planem zastępstw,
 - h) zasady podziału terytorialnego obszarów właściwości sądów opiekuńczych i nieletnich oraz przydziału tych obszarów sędziom i asesorum sądowym,
 - i) zasady przydziału spraw rejestrowych, wieczystoksięgowych i związanych z wykonaniem orzeczeń;

3) sposób realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych i handlowych,

4) porządek czynności w sądach, porządek urzędowania organów sądów i wykonywania zadań sędziów i asesorów sądowych pełniących funkcje kierownicze, tok czynności administracyjnych w sprawach należących do właściwości sądów, dopuszczalne systemy i rozkład czasu urzędowania, warunki i tryb udostępniania i przesyłania akt i dokumentów z akt oraz warunki udostępniania pomieszczeń dla uczestników postępowania, świadków i innych osób przebywających w sądach

– uwzględniając zasady sprawności, racjonalności, ekonomicznego i szybkiego działania oraz potrzeby zapewnienia rzetelnego wykonywania zadań powierzonych sądom, z jednoczesnym zapewnieniem poszanowania norm zawartych w aktach prawnych wyższego rzędu, a w szczególności prawa pracy oraz procedury cywilnej i karnej.”

17) w art. 64:

a) § 1 i 1a otrzymują brzmienie:

„§ 1. Na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego może być powołany sędzia sądu okręgowego lub wojskowego sądu okręgowego, który posiada co najmniej ośmioletni okres pracy na stanowisku sędziego lub prokuratora, w tym co najmniej czteroletni okres pracy na stanowisku sędziego sądu okręgowego, sędziego wojskowego sądu okręgowego lub prokuratora prokuratury okręgowej.

§ 1a. Na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego może być powołany również prokurator prokuratury okręgowej lub prokurator wojskowej prokuratury okręgowej, który posiada co najmniej dziesięcioletni okres pracy na stanowisku prokuratora lub sędziego, w tym co najmniej czteroletni okres pracy na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej, prokuratora wojskowej prokuratury okręgowej, prokuratora jednostki prokuratury wyższego szczebla, sędziego sądu okręgowego lub sędziego wojskowego sądu okręgowego”

b) w § 2 uchyla się punkty 1 i 1a

18) w art. 69:

a) § 1 uzyskuje brzmienie:

„§ 1. Sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65 roku życia chyba, że nie później niż sześć miesięcy i nie wcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy Ministrowi Sprawiedliwości wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie, z tym, że sędzia - kobieta może przejść na swój wniosek w stan spoczynku po ukończeniu co najmniej 60 roku życia.”

b) skreśla się § 2a.

19) w art. 77:

a) w § 1 uchyla się punkt 2a i 2b

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Sędzia delegowany na podstawie § 1 pkt 2 oraz § 2a, na czas nieokreślony, może być odwołany z delegowania lub z niego ustąpić za trzymiesięcznym uprzedzeniem. W pozostałych przypadkach delegowania sędziego, odwołanie lub ustąpienie sędziego następuje bez zachowania okresu uprzedzenia.”

20) art. 78 otrzymuje brzmienie:

„Art. 78. § 1. Sędziemu delegowanemu do pełnienia czynności w Ministerstwie Sprawiedliwości, mogą być powierzane obowiązki na stanowiskach urzędniczych, z wyłączeniem stanowiska dyrektora generalnego urzędu.

§ 2. Obowiązki, o których mowa w § 1, mogą być powierzane sędziemu delegowanemu do pełnienia czynności w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.

§ 3. Do Ministerstwa Sprawiedliwości, może być delegowany jedynie sędzia wyróżniający się wysokim poziomem wiedzy prawniczej oraz wykazujący znajomość problematyki w zakresie powierzanych mu obowiązków.

§ 4. Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa określi, w drodze rozporządzenia, tryb i szczegółowe warunki delegowania sędziów do pełnienia obowiązków w Ministerstwie Sprawiedliwości, a także pełnienia czynności administracyjnych lub prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz tryb i szczegółowe warunki realizacji prawa do nieodpłatnego zakwaterowania i zwrotu kosztów zamieszkania w miejscu delegowania, w tym maksymalną wysokość zwrotu kosztów faktycznie poniesionych oraz wysokość miesięcznego ryczałtu, z uwzględnieniem możliwości zróżnicowania jego wysokości w zależności od miejscowości delegowania, a także tryb, szczegółowe warunki i zakres innych świadczeń, mając na względzie zakres świadczeń przysługujących pracownikom odbywającym podróże służbowe oraz czasowo przenoszonym.”

21) w art 82a § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Sędzia, o ile jest to możliwe, najpóźniej trzy dni przed rozpoczęciem szkolenia bądź korzystania z innej formy doskonalenia zawodowego, zawiadamia o tym właściwego prezesa sądu, jeżeli w związku z korzystaniem z doskonalenia zawodowego będzie przebywał ponad pięć dni roboczych poza miejscowością będącą siedzibą sądu, w którym pełni służbę i o ile nieobecność z tego powodu wpłynie na tok prowadzonych przez niego spraw lub pełnienie obowiązków służbowych wynikających z podziału czynności”

22) art 83a otrzymuje brzmienie:

„Art. 83a. Prawo do urlopu wychowawczego sędzia, który nie pełni funkcji, może wykonywać także przez zmniejszenie przydziału spraw co najwyżej o 50% z jednoczesnym obniżeniem wynagrodzenia zasadniczego w tym samym stopniu. Do wykonywania prawa do zmniejszenia przydziału spraw stosuje się odpowiednio przepisy o urloпах wychowawczych, z tym że żądanie zmniejszenia przydziału spraw lub zmiany tego zakresu należy złożyć z uprzedzeniem co najmniej jednego miesiąca przed taką zmianą.”

23) w art. 87:

a) punkty 6 i 7 w § 1 otrzymują brzmienie:

„6) dochodach podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, uzyskanych przez składającego oświadczenie w okresie roku przed dniem, na który składane jest

oświadczenie, o ile ich łączna wartość przekracza 10.000 zł, i ich źródłach, z wyłączeniem dochodów uzyskanych w związku z pełnieniem urzędu na stanowisku sędziowskim albo zatrudnieniem na stanowisku dyrektora lub zastępcy dyrektora sądu;

7) nabytym przez składającego oświadczenie albo jego małżonka od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub samorządowej osoby prawnej, mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu, przy czym składający oświadczenie jest zwolniony z obowiązku złożenia informacji dotyczących małżonka w sytuacji braku możliwości uzyskania takich danych;”

b) uchyla się § 6

24) w art. 89 skreśla się § 1 i 3

25) w art. 94b § 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) Minister Sprawiedliwości – z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej prezesa sądu apelacyjnego”.

26) w art. 98:

a) § 2 – 3 otrzymują brzmienie:

§ 2. Sędzia, który został mianowany, powołany lub wybrany do pełnienia funkcji w organach państwowych, samorządu terytorialnego, w służbie dyplomatycznej, konsularnej lub w organach organizacji międzynarodowych oraz ponadnarodowych działających na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską, a także sędzia delegowany do Ministerstwa Sprawiedliwości, innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej jest obowiązany zrzec się niezwłocznie swojego urzędu, chyba że przechodzi w stan spoczynku.

§ 3. Sędzia, który zrzekł się urzędu z powodu delegacji do Ministerstwa Sprawiedliwości, innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej może powrócić na urząd sędziego i poprzednio zajmowane stanowisko, jeżeli przerwa w pełnieniu

obowiązków sędziego nie przekracza dwóch lat, zaś w pozostałych przypadkach wskazanych w § 2, jeżeli przerwa w pełnieniu obowiązków sędziego nie przekracza dziewięciu lat, chyba że pełnił funkcje sędziowskie lub prokuratorskie w międzynarodowych lub ponadnarodowych organach sądowych.

b) uchyla się § 6.

27) w art. 110 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Do rozpoznania spraw wymienionych w § 1 i 2 właściwy miejscowo jest sąd dyscyplinarny wyznaczony, na wniosek rzecznika dyscyplinarnego, przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, inny niż sąd, w okręgu którego pełni służbę sędzia objęty postępowaniem.”

28) w art. 112 § 2-4 otrzymują brzmienie:

§ 2. Rzecznika dyscyplinarnego wybiera Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego spośród trzech kandydatów zgłoszonych przez Krajową Radę Sądownictwa, po ich zaopiniowaniu przez Ministra Sprawiedliwości. Negatywna opinia Ministra Sprawiedliwości jest wiążąca. Rzecznik dyscyplinarny działa przy Krajowej Radzie Sądownictwa. Kadencja rzecznika dyscyplinarnego trwa cztery lata.

§ 3. Zgromadzenia ogólne sędziów apelacji wybierają spośród sędziów sądów powszechnych, którzy posiadają co najmniej dziesięcioletni okres pracy na stanowisku sędziego, z obszaru danej apelacji, po jednym kandydacie na rzecznika dyscyplinarnego i wybranych kandydatów zgłaszają Krajowej Radzie Sądownictwa, najpóźniej na trzy miesiące przed upływem kadencji rzecznika dyscyplinarnego, albo w ciągu miesiąca po jego ustąpieniu.

§ 4. Zastępców rzecznika dyscyplinarnego wybiera Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego dla każdej apelacji spośród dwóch kandydatów będących sędziami danego sądu apelacyjnego, przedstawionych przez zebranie sędziów tego sądu, a dla każdego okręgu spośród dwóch kandydatów przedstawionych przez zgromadzenia ogólne sędziów okręgu spośród sędziów sądu okręgowego i sędziów sądów rejonowych w danym okręgu, którzy posiadają co najmniej dziesięcioletni okres pracy na stanowisku sędziego, po ich zaopiniowaniu przez Ministra Sprawiedliwości. Negatywna opinia Ministra Sprawiedliwości jest wiążąca. Kadencja zastępców rzecznika trwa dwa lata.

29) po art. 116 dodaje się art. 116a o następującym brzmieniu:

„Art. 116a § 1. Przebieg rozprawy utrwała się za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, chyba że jest to niemożliwe ze względów technicznych.

§ 2. Przebiegu rozprawy w zakresie, w którym wyłączono jej jawność ze względu na obawę ujawnienia informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne”, nie utrwała się w sposób określony w § 2b, jeżeli nie ma możliwości zapewnienia właściwej ochrony zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku przed nieuprawnionym ujawnieniem.

§ 3. Jeżeli rozprawę utrwała się za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, protokół można ograniczyć do zapisu najbardziej istotnych oświadczeń osób biorących w niej udział.

§ 4. Zapis obrazu lub dźwięku staje się załącznikiem do protokołu. W wypadku ograniczenia protokołu do zapisu najbardziej istotnych oświadczeń osób biorących udział w czynności sporządza się przekład zapisu dźwięku, który również staje się załącznikiem do protokołu.

§ 5. Obwiniony, obrońca, rzecznik dyscyplinarny ma prawo otrzymać odpłatnie jedną kopię zapisu obrazu lub dźwięku. Nie dotyczy to przebiegu rozprawy odbywającej się z wyłączeniem jawności. Z ważnych przyczyn, uzasadnionych ochroną interesu prywatnego osób biorących udział w rozprawie, prezes sądu może nie wyrazić zgody na sporządzenie kopii zapisu obrazu z rozprawy.

§ 6. Zapis obrazu i dźwięku z wyjątkiem rozprawy w zakresie, w którym wyłączono jej jawność ze względu na obawę ujawnienia informacji niejawnych, ze względu na moralność, bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny oraz ze względu na ochronę życia prywatnego stron lub inny ważny interes prywatny, prezes sądu udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1764).

§ 7. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje urządzeń i środków technicznych służących do utrwalania obrazu lub dźwięku dla celów procesowych, sposób przechowywania, odtwarzania i kopiowania zapisów, sposób i tryb udostępniania stronom, obrońcom, zapisu obrazu lub dźwięku oraz przekazywania im kopii zapisu obrazu lub dźwięku, udostępniania zapisu i obrazu w Biuletynie Informacji Publicznej, oraz zakładanie kont w systemie informatycznym w celu przekazywania kopii zapisu obrazu lub dźwięku, mając na uwadze konieczność właściwego zabezpieczenia utrwalonego obrazu lub dźwięku przed utratą dowodu, jego zniekształceniem lub nieuprawnionym ujawnieniem, konieczność niezwłocznego dostępu uczestników postępowania do zapisu obrazu lub dźwięku oraz uzyskania kopii zapisu z akt sprawy.”

30) w art. 151a:

a) § 1a otrzymuje brzmienie:

„§ 1a. O wolnym stanowisku referendarza sądowego Minister Sprawiedliwości ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej. Referendarz sądowy zainteresowany przeniesieniem na inne miejsce służbowe może w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia złożyć do Ministra Sprawiedliwości wniosek o przeniesienie.”

b) § 1c otrzymuje brzmienie:

„§ 1c. Referendarza sądowego zatrudnionego przez co najmniej rok w dotychczasowym miejscu służbowym przenosi, zgodnie z jego wnioskiem, Minister Sprawiedliwości albo prezes sądu apelacyjnego. W przypadku złożenia wniosku przez więcej niż jednego referendarza sądowego zatrudnionego przez co najmniej rok w dotychczasowym miejscu służbowym o przeniesienie na to samo wolne stanowisko, prezes sądu apelacyjnego albo Minister Sprawiedliwości przenosi jednego z nich, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego, a także okoliczności wynikające z uzasadnienia wniosku.

31) art. 175g § 2 otrzymuje następujące brzmienie:

„Art. 175g. § 2. Od decyzji, o której mowa w § 1, przysługuje skarga do właściwego miejscowo sądu administracyjnego.”

Uzasadnienie

Niniejszy projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych został przygotowany przez Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”.

Propozycje odnoszą się do brzmienia ustawy ustalonego ustawą z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r., poz. 1452) i są oparte na opinii Stowarzyszenia o projekcie zawartym w druku sejmowym nr 1491.

Poniżej znajduje się szczegółowe uzasadnienie do poszczególnych proponowanych zmian.

Uzasadnienie w zakresie art. 3 § 2 i art. 32e

Środowisko sędziowskie od dawna postuluje utworzenie organu samorządu sędziowskiego na szczeblu centralnym, który byłby reprezentacją całego środowiska sędziowskiego. Organem takim nie jest Krajowa Rada Sądownictwa, składająca się także z przedstawicieli pozostałych władz.

Wychodząc naprzeciw temu postulatowi zaproponowano w projekcie utworzenie Rady Konsultacyjnej Sędziów o kompetencjach zbliżonych do zebrań przedstawicieli zebrań sędziów sądów apelacyjnych oraz przedstawicieli zgromadzeń ogólnych sędziów okręgów, o których mowa w art. 13 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa.

W projekcie wskazano jednak inny sposób wyboru członków Rady – najprostszy i najbardziej demokratyczny: zebranie sędziów każdego sądu wybiera po jednym przedstawicielu.

Uzasadnienie w zakresie art. 9aa

Należy negatywnie ocenić powierzenie uprawnień Ministra Sprawiedliwości sekretarzowi stanu lub podsekretarzowi stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości w zakresie decyzji personalnych wobec sędziów – nie tylko w zakresie przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe.

W uzasadnieniu projektu zawartego w druku sejmowym nr 1491 wskazano, że ustawowe uregulowanie delegacji uprawnień jest konieczne z uwagi na treść uchwały Sądu Najwyższego podjętej w dniu 17 lipca 2007 r., III CZP 81/07 (dot. delegacji sędziego do innego sądu

podpisywanych przez podsekretarza), jednakże skupiono się wyłącznie na braku ustawowej regulacji kwestii zastępowania ministra przez sekretarza, czy podsekretarza stanu, a całkowicie zignorowano argumentację przedstawioną w uzasadnieniu tej uchwały, gdzie podkreślając rangę i wyjątkowość tego uregulowania, stwierdzono: „Wyposażając Ministra Sprawiedliwości w tę kompetencję (przeniesienia sędziego do innego sądu), ustawodawca uczynił wyłom w zasadzie podziału władz, proklamowanej w art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji. Nie może być co do tego wątpliwości, skoro o zakresie władzy sądowniczej i prawie wydawania przez sędziego wyroków w określonych sprawach na określonym obszarze i w określonym czasie (niekiedy bezterminowo) decyduje naczelny organ administracji rządowej - członek Rady Ministrów, organu sprawującego władzę wykonawczą. W tej sytuacji jest oczywiste, że przepisy normujące delegację sędziego do innego sądu muszą być interpretowane ściśle, a nawet zwięźajaco, z intencją poszanowania i ocalenia zasady trójpodziału. Za takim kierunkiem wykładni przemawia także wyjątkowy charakter art. 77 Pr. o u.s.p. (por. uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2002 r., I KZP 28/02), przy czym nie można przemilczać faktu, że w niektórych wypowiedziach doktryny w ogóle podważa się zgodność unormowania zawartego w tym przepisie z Konstytucją”.

Zlekceważono również uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego podjętą w dniu 17 lipca 2013 r. (III CZP 46/13), gdzie wyraźnie podkreślono: „Sąd Najwyższy, rozważając kwestie dotyczące przenoszenia uprawnień przez piastuna organu administracji, wielokrotnie stwierdzał, że kompetencje organu administracji publicznej – przyznane mu na podstawie przepisu szczególnego, nienależące jednak do sfery administracji publicznej – nie mogą być przekazywane innej osobie. W szczególności w uchwale z dnia 5 kwietnia 2007 r., I PZP 3/07 (OSNP 2007, nr 21 - 22, poz. 308) stwierdził niedopuszczalność przenoszenia przez Ministra Sprawiedliwości na inne osoby (sekretarza i podsekretarza stanu) kompetencji do mianowania i zwalniania asesorów sądowych, uznając, że mianowanie i zwalnianie asesorów dotyczy wykonywania władzy sądowniczej sensu stricto, a zatem wykracza poza sferę administracji publicznej i nie może być przekazane innej osobie. Uchwała ta nawiązuje do powszechnie znanego, ugruntowanego, jednoznacznego i zaaprobowanego w piśmiennictwie stanowiska zajmowanego przez Sąd Najwyższy w tym przedmiocie od wielu lat w orzeczeniach dotyczących kompetencji przyznanych różnym organom administracji publicznej na mocy przepisów szczególnych, obejmujących działania nienależące do sfery administracji (por. m.in. uchwały z dnia 27 września 1991 r., III CZP 61/91, OSNCP 1992, nr 4, poz. 49, z dnia 22 grudnia 1980 r., III CZP 38/80, OSNCP 1981, nr 7, poz. 121, z dnia 10 października 1979 r., III CZP 65/79, OSNCP 1980., nr 3, poz. 46 i z dnia 9 lutego 1974 r., III CZP 64/73, OSNCP 1974, nr 7 - 8, poz. 121 oraz wyrok z dnia 19 marca 1982 r., III CRN 35/82, niepubl.).

Z tych względów należy stwierdzić, że przewidziane w art. 75 § 3 w związku z art. 75 § 2 pkt 1 p.u.s.p. uprawnienie do przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe przysługuje wyłącznie Ministrowi Sprawiedliwości, w związku z czym nie może być przekazane innej osobie, w tym sekretarzowi lub podsekretarzowi stanu. Sprzeciwia się temu także zasada równorzędności między przedstawicielami i władzy wykonawczej i sędziowskiej. Jest oczywiste, że sędzia, którego status wywodzi się bezpośrednio z Konstytucji oraz decyzji Prezydenta RP, opartej na uchwale organu konstytucyjnego, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa, pozostaje na wyższej pozycji ustrojowej niż sekretarz oraz podsekretarz stanu – urzędnicy niewchodzący w skład Rady Ministrów i niezaliczani do organów administracji rządowej. Stanowią oni element struktury politycznej (kierowniczej) ministerstwa, jako pomocnicy ministra, pomagający w kierowaniu resortem; są najbliższymi współpracownikami ministra i najwyższymi urzędnikami ministerstwa, ale nie można przy pisać im funkcji organów państwowych, gdyż swoje zadania wykonują w imieniu i z upoważnienia ministra. Z tych zatem względów decyzja bezpośrednio dotycząca statusu sędziego oraz terytorialnego zakresu władzy sędziowskiej – ingerującą głęboko w zasadę podziału władz (art. 10 ust. 1 Konstytucji) – nie może być przez Ministra Sprawiedliwości przenoszona na inne osoby. Podejmując ją, Minister Sprawiedliwości ponosi osobistą odpowiedzialność prawną i ustrojową, której nie może się wyzbyć ani scedować na inne osoby.”

Uzasadnienie w zakresie art. 11 § 3

Zmiana przepisu likwidująca możliwość wiążącego sprzeciwu kolegium wobec kandydata na przewodniczącego wydziału osłabia organ kolegialny (pochodzący z wyboru) i wzmacnia pozycję prezesa. Problem sprowadza się do oceny, kto lepiej może dokonać oceny przydatności i w efekcie właściwego wyboru osoby przewodniczącego, czy pojedynczo działający prezes (uzależniony bezpośrednio od Ministra Sprawiedliwości), czy organ kolegialny? Nie ulega wątpliwości, że organ kolegialny. Przyjęty mechanizm może służyć do budowania feudalnych relacji w sądzie, tym bardziej niebezpiecznych, że podporządkowany ministrowi prezes sądu może stać się „pasem transmisyjnym” tegoż ministra.

Optymalnym rozwiązaniem byłoby, aby przewodniczącego wydziału wybierali sędziowie tego wydziału, a jeżeli nie dokonają wyboru w wyznaczonym przez prezesa terminie, to wyboru dokona prezes po zasięgnięciu opinii sędziów wydziału.

Uzasadnienie w zakresie art. 22a § 1

Konieczna jest zmiana redakcji punktu 2, tak by nie budziło wątpliwości, iż chodzi o zakres obowiązków i sposób uczestniczenia w przydziale spraw nie tylko referendarzy sądowych, ale także sędziów i asesorów sądowych.

Należy usunąć z punktu 3 wzmiankę o planie dyżurów ustalany do końca listopada, z góry na cały rok. Jest to oczywiście niepraktyczne i nie koreluje z przepisami o planach urlopów. Nadto da to stronom faktyczną możliwość wyboru sędziego - np. w protestach wyborczych. W zakresie ustalania dyżurów wskazywanie konkretnych dat dyżurów powinno odbywać się w sposób bardziej elastyczny, uwzględniający bieżącą sytuację w wydziale.

Uzasadnienie w zakresie art. 22a § 2a i 2b

Propozycję zawartą w pierwotnym projekcie, aby przeniesienie sędziego do innego wydziału lub powierzenie mu obowiązków w innym wydziale następowało wyłącznie za zgodą sędziego, należy ocenić pozytywnie. Wyjątki od tej zasady przewidziane w art. 22a § 4b powinny się wiązać z zastrzeżeniem, że przeniesienie lub powierzenie obowiązków w innym wydziale bez zgody sędziego nie może spowodować zmiany miejscowości, w której sędzia pełni służbę (np. w razie powołania wydziałów zamiejscowych w związku z zapowiadanymi zmianami w organizacji sądownictwa).

Uzasadnienie w zakresie art. 23-25:

Należy negatywnie ocenić rozwiązanie polegające do przekazaniu Ministrowi Sprawiedliwości całości uprawnień w zakresie powoływania prezesów sądów powszechnych wszystkich szczebli, przy pozbawieniu jakichkolwiek uprawnień w tym zakresie organów samorządu sędziowskiego.

Nowy sposób powoływania prezesów jest odejściem od standardów wyznaczonych przez dotychczasowe orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego i stanowi naruszenie konstytucyjnej zasady odrębności i niezależności władzy sądowniczej (art. 178 ust. 1 Konstytucji).

Jeszcze pod rządami Małej Konstytucji, która również znała zasadę podziału i równowagi władz (art. 1), Trybunał Konstytucyjny wyraźnie wywiódł, że niewątpliwie Minister Sprawiedliwości, jako administrator wszystkich sądów, musi mieć istotny udział także w procesie powoływania prezesów sądów, ale jego głos nie może być jednak dominujący (por. orzeczenie w sprawie K 11/93). Ponieważ nie da się - zwracał uwagę Trybunał - jednoznacznie oddzielić funkcji

administracyjnej od orzeczniczej prezesów sądów, stąd celem zagwarantowania niezależności sądów konieczne jest zabezpieczenie w ustawie odpowiedniego udziału samorządu sędziowskiego.

Trybunał Konstytucyjny w sprawie K 12/03 stwierdził jednoznacznie, że w celu utrzymania zasady podziału i równowagi władz niezbędne jest wyposażenie organów przedstawicielskich środowiska sędziowskiego w prawo wiążącego sprzeciwu wobec kandydata przedstawianego przez Ministra Sprawiedliwości – przy czym rolę takiego organu przedstawicielskiego może pełnić zarówno właściwy organ samorządu sędziowskiego, jak i Krajowa Rada Sądownictwa, w której większość głosów mają - zgodnie z Konstytucją - sędziowie. Oczywiście ta ostatnia konstatacja nie może dotyczyć takiego modelu KRS, w którym występuje przewaga władzy politycznej nad sędziami.

Negatywnie należy ocenić także poprzednio obowiązujące rozwiązanie, które pozbawiało lokalnego samorządu sędziowskiego prawa do wiążącego sprzeciwu wobec kandydatury, zwłaszcza w zakresie kandydatów na prezesów sądów rejonowych, proponowanych przez prezesów sądów apelacyjnych.

W związku z tym należy zwiększyć rolę samorządu sędziowskiego w zakresie powoływania prezesów sądów. Większy wpływ zakłada oczywiście większą odpowiedzialność samorządu sędziowskiego za funkcjonowanie sądów i odejście od archaicznego modelu zarządzania sądami poprzez konstrukcje hierarchicznego podporządkowania i nadzór. W dalszej perspektywie, jako optymalny model - z punktu widzenia konstytucyjnych zasad trójpodziału władz, niezależności i odrębności władzy sądowniczej – należałoby rozważyć wybór prezesów sądów przez zebrania sędziów poszczególnych sądów.

Przy założeniu, że prezesów ma powoływać Minister Sprawiedliwości, powinien on dokonywać wyboru spośród dwóch kandydatów przedstawianych przez właściwy organ samorządowy, jak to miało miejsce po zmianach wprowadzonych w 1989 roku. Taki model w większym stopniu odpowiada ww. zasadom, jest także zgodny z regułami powoływania prezesów takich organów władzy sądowniczej jak Trybunał Konstytucyjny, czy Sad Najwyższy.

Obowiązujące rozwiązanie zasadę trójpodziału władzy zdecydowanie narusza, gdyż całość kompetencji w zakresie powoływania prezesów składa w ręce przedstawiciela władzy wykonawczej. Rola samorządu sędziowskiego ograniczona jest do zapoznania się z ministerialną kandydaturą. Warto zaznaczyć, że tak daleko idących uprawnień Minister Sprawiedliwości nie miał nawet przed 1989 rokiem, gdyż wówczas obowiązkowe było zasięgnięcie niewiążącej opinii kolegium danego sądu. Obecnie nawet tak niewielkie ograniczenie wszechwładzy ministra w tym zakresie nie jest przewidziane.

Przyjęte rozwiązanie sprzyja tworzeniu systemu, w którym sędziowie funkcyjni mogą być bardzo dyspozycyjni wobec ministra, albowiem utrzymanie się przez nich na stanowisku będzie uzależnione od woli jednego człowieka. Taki sposób powoływania sędziów, jak też możliwość powierzenia funkcji prezesa w danym sądzie sędziemu innego sądu (w tym niższego rzędu) może prowadzić do trudności w zarządzaniu i sprzyjać uzależnieniu prezesów od ministra, co w konsekwencji może przekładać się na stosowanie nacisków na sędziów w indywidualnych przypadkach i nieść zagrożenia dla bardzo istotnej gwarancji niezawisłości sędziowskiej – instytucjonalnej niezależności sądów. Znany z niedawnej historii kasus prezesa jednego z sądów okręgowych, krytykowanego za dyspozycyjność wobec rzekomego przedstawiciela władzy wykonawczej, może w obecnym stanie prawnym stać się regułą.

Kreując zmiany Prawa o ustroju sądów powszechnych należy mieć na względzie to, że „niezawisłość sędziów nie może istnieć bez niezależności sądów. Rozerwanie tego związku może prowadzić do podporządkowania władzy sądowniczej i uczynienia z niej narzędzia w rękach rządzących. Każda władza polityczna chce mieć realny wpływ na sądy i dąży do podporządkowania sądów. Tym jednak, co odróżnia państwo demokratyczne od totalitarne, jest stan równowagi władz i gwarancje zapewniające nie tylko niezawisłość sędziowską, ale i niezależność sądów. Instytucjonalne podporządkowanie sądów organom władzy wykonawczej obniża poziom społecznego zaufania do niezawisłości sędziów, a w konsekwencji do sprawowanego przez sądy wymiaru sprawiedliwości.” (zob. Stanisław Dąbrowski, Nie ma niezawisłych sędziów bez niezależnych sądów, <http://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/730315,prezes-sadu-najwyzszego-nie-ma-niezawislych-sedziow-bez-niezaleznych-sadow.html>).

Należy opowiedzieć się za jednolitymi zasadami wyboru prezesów sądów różnych szczebli (wcześniej prezesi sądów rejonowych byli powoływani w odmienny sposób) i zerwaniem zależności prezesów rejonowych od apelacyjnych. Co do zasady takie same reguły powinny być zastosowane wobec prezesów sądów wszystkich szczebli. Regulacja, w której decydującą rolę w zakresie powołania prezesa sądu rejonowego miał przełożony prezes sądu apelacyjnego, stwarzała swoisty system o charakterze feudalnym, którego nie da się pogodzić z zasadą niezawisłości i niezależności.

Uzasadnienie w zakresie art. 27

Zdecydowanie negatywnie należy ocenić zmianę przepisów w zakresie odwoływania prezesów sądów. Jako podstawa do odwołania prezesa została dodana nowa przesłanka: „stwierdzenie szczególnie niskiej efektywności działań w zakresie pełnionego nadzoru administracyjnego lub organizacji pracy w sądzie lub sądach niższych”. Ocena stopnia

„efektywności działań” jest nader subiektywna i daje dyskrejonalną władzę organowi podejmującemu decyzję w oparciu o tę przesłankę. Może to prowadzić do nadmiernie szerokiego, czy wręcz arbitralnego wykorzystywania tej przyczyny odwołania prezesa sądu w sytuacji, gdy stosownie do treści art. 27 § 4 KRS nie wyda opinii, co byłoby szczególnie niebezpieczne przy przyjęciu dwuizbowości Rady i obstrukcji ze strony izby „politycznej”. Zabezpieczeniem byłoby uzależnienie odwołania od wiążącej, akceptującej odwołanie prezesa uchwały KRS.

Istnieje poważne zagrożenie, że aby uniknąć zarzutu niskiej efektywności prezesa „nakręcać” będą „spirale nadzoru”. Może to – w skrajnych wypadkach – prowadzić do najmniej efektywnej formy zarządzania zasobami ludzkimi, czyli przez strach i przymus.

Jako alternatywne rozwiązanie można zaproponować, aby również samorząd miał kompetencję do zapoczątkowania procedury odwołania prezesa.

Na szczególnie negatywną ocenę zasługuje wygaszenie kadencji prezesów zgodnie z art. 17 ust. 1. ustawy z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw. Okres kadencji jest określony w ustawie, w której są też wskazane przyczyny umożliwiające ich odwołanie. Przyjęte rozwiązanie prowadzi do uzyskania nadmiernego wpływu przez władzę wykonawczą na niezależne sądy i wyraz błędnego przekonania, że same zmiany personalne wśród prezesów mogą doprowadzić do jakichś pozytywnych rezultatów w skali całego Państwa.

Przewidziana w ww. przepisie całkowita swoboda Ministra Sprawiedliwości w zakresie odwoływania prezesów sądów w ciągu 6 miesięcy od wejścia w życie nowelizacji, nie mieści się w żadnej mierze w standardach demokratycznego państwa prawa. Warto zaznaczyć, że nawet w stanie prawnym obowiązującym przed 1989 rokiem Minister Sprawiedliwości musiał przed odwołaniem prezesa sądu zasięgnąć opinii organu przedstawicielskiego w postaci kolegium sądu.

Uzasadnienie w zakresie art. 33 § 2a

Proponowana zmiana ma związek z propozycją zmian w art. 37h § 1 w zakresie organu uprawnionego do dokonania oceny informacji rocznej o działalności sądów na obszarze danego sądu apelacyjnego (z Ministra Sprawiedliwości na zgromadzenie ogólne sędziów apelacji).

Uzasadnienie w zakresie art. 37c § 1

Zmiana dotyczy zobowiązania prezesa do zasięgnięcia opinii kolegium sądu przed zarządzeniem wizytacji. Pozwoli to na ograniczenie arbitralności decyzji w tym zakresie.

Uzasadnienie w zakresie art. 37d

Negatywnie należy ocenić przyjęty tryb wyboru wizytatorów, z uwagi na przeniesienie kompetencji do wiążącego decydowania w tej kwestii z kolegium (organu pochodzącego z wyboru) na Ministra Sprawiedliwości.

Jest to kolejny element systemu wymiaru sprawiedliwości, który zakłada maksymalną koncentrację nadzoru nad działalnością sędziów w ręku polityka sprawującego funkcję Ministra Sprawiedliwości. Pełna kontrola ministra nad doбором wizytatorów wprowadzona została najprawdopodobniej po to, aby nie byli „zbyt łagodni” dla sędziów i wskazuje na budowanie aparatu nadzorczego mającego na celu maksymalną eksploatację zasobów ludzkich i jedynie efekt statystyczny, łatwy do medialnego, populistycznego wykorzystania. Jest to przejawem instrumentalnego traktowania sądownictwa, w którym chodzi o zysk polityczny. Prowadzi nieuchronnie do naruszenia zasady niezależności sądów od władzy wykonawczej. Jest to centralizacja zarządzenia, jakiej nie było od 1989 roku i faktyczne przekształcenie sądownictwa w część administracji państwowej, a sędziów – w urzędników państwowych.

Zmiana polega na powierzeniu kompetencji w zakresie opiniowania kandydatów na wizytatorów kolegium właściwego sądu apelacyjnego lub okręgowego.

Uzasadnienie w zakresie art. 37e

O ile wprowadzenie trybu odwoławczego od wytyku administracyjnego dla sędziów funkcyjnych należy ocenić pozytywnie, o tyle negatywnej oceny wymaga rozszerzenie wytyku na przewodniczących wydziałów, ich zastępców i kierowników sekcji.

Za niedopuszczalny należy uznać dodatkowy środek nacisku na sędziów funkcyjnych polegający na obniżeniu dodatku funkcyjnego (art.37e§8, art.37ga§5). Dodatek funkcyjny to składnik wynagrodzenia, a nie uznaniowa premia za wyniki, tak więc nie go obniżać. Kodeks pracy stanowi, że obniżenie wynagrodzenia może nastąpić, albo na mocy porozumienia stron, albo na podstawie wypowiedzenia zmieniającego. Proponowane rozwiązanie to de facto wymierzenie kary - tyle, że nie przez sąd. Zmniejszenie wynagrodzenia to w istocie kara dyscyplinarna.

Uzasadnienie w zakresie art. 37g

Negatywnie należy ocenić wprowadzenie w art.37g §1 słowa „ocena” w miejsce słowa „analiza”. Oznacza to dalsze wzmocnienie władzy ministra. Podobnie jest z kontrolą sądów przez „służbę nadzoru”, którą stanowią sędziowie delegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości w trybie

art. 77. Jest to wzmocnienie instrumentarium ministra do wywierania presji na działanie sądownictwa w taki sposób, jaki on uznaje za właściwy i korzystny dla niego.

Dodatkowo w §3 przewidziano zrównanie uprawnień urzędników ministerstwa z sędziami wizytatorami, mimo tego, że oczywistym jest, że mają oni niższą pozycję ustrojową od sędziów orzekających.

Zaproponowane zmiany mają na celu usunięcie wskazanych mankamentów.

Uzasadnienie w zakresie art. 37ga § 5

Wprowadzony w art.37ga § 5 przewiduje obniżanie dodatku funkcyjnego. Jest to w istocie środek presji na prezesa, co w oczywisty sposób będzie się przenosić na sędziów, gdyż prezes w nich będzie widział sprawców swojej straty finansowej. W oczywisty sposób będzie to negatywnie wpływać na niezawisłość sędziów i niezależność sądów.

Należy zatem uchylić wskazany przepis.

Uzasadnienie w zakresie art. 37h

Należy negatywnie ocenić przewidziany w art. 37h system ocen okresowych prezesów. Jest to dalszy przejaw rozbudowy arsenału środków oddziaływania ministra na prezesów, w celu osiągnięcia jego celów politycznych. W powiązaniu z systemem kar i nagród finansowych, oceny te stanowią kolejne naruszenie zasad podziału władz i niezależności władzy sądowniczej. Wpisuje się to w proces centralizacji aparatu nadzorczego, oceniany - jako całość – negatywnie.

Proponowane zmiany dotyczące rocznych informacji o działalności poszczególnych sądów zmierzają do ograniczenia kompetencji Ministra Sprawiedliwości w tym zakresie, częściowo na rzecz organów samorządu sędziowskiego, a także – co nie mniej istotne – zwiększenia transparentności i społecznej kontroli. Szczególnym przejawem ten tendencji jest proponowany § 4, zgodnie z którym informacje roczne prezesa sądów, którzy je sporządzili, niezwłocznie udostępniają w internecie, a dokładniej w Biuletynie Informacji Publicznej oraz przedstawiają opinii publicznej podczas otwartego posiedzenia sprawozdawczego umożliwiając dyskusję nad nimi. Dzięki temu, każdy obywatel będzie mógł z łatwością uzyskać informacje o działalności danego sądu. Powinno to wpłynąć pozytywnie na społeczny odbiór sądownictwa i przyczynić się do budowania zaufania społeczeństwa do działań organów Państwa.

Uzasadnienie w zakresie art. 41 § 1

W ramach poprawki w § 1 dodano zapis, nawiązujący do norm prawa powszechnie obowiązującego, aby regulamin nie stał się instrumentem nakierowanym wyłącznie na nieograniczoną eksploatację sędziów w imię efektywności pracy sądów.

Uzasadnienie w zakresie art. 64

Negatywnie należy ocenić możliwość wprowadzenia „szybkiej ścieżki awansowej”, poprzez możliwość awansowania bezpośrednio z sądu rejonowego do apelacyjnego. Biorąc pod uwagę procedurę awansową, przy założeniu upolitycznienia dwuizbowej KRS, można się spodziewać szybkich ścieżek awansowych dla kandydatów popieranych przez partię w danym momencie rządzącą, co stwarza poważne niebezpieczeństwo w zakresie upolitycznienia procesu awansowego.

Nieuzasadnione jest pozostawienie możliwości dostępu od razu do stanowisk sędziów apelacyjnych przez przedstawicieli innych zawodów prawniczych, przy zachowaniu jedynie wymogu 10 lat stażu. Rozpoznawanie spraw odwoławczych (zarówno na poziomie sądów apelacyjnych, jak i okręgowych) będzie wykonywane jedynie w przypadku posiadania kilkuletniego doświadczenia w zakresie orzekania w I instancji.

Nieuzasadnione jest zrównanie wymagań odnośnie stażu w przypadku sędziów i prokuratorów kandydujących do sądu apelacyjnego. Pomijając już uwagi ogólne wyrażone w poprzednim akapicie, przepis ten – przy proponowanym przez Ministra Sprawiedliwości ustroju KRS - stwarza możliwość szybkiego awansu dla prokuratorów popieranych przez aktualnie rządzącą władzę polityczną.

Uzasadnienie w zakresie art. 69

W ustawie z dnia 16 listopada 2016 r. zmieniającej ustawę o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został zmieniony art. 69 u.s.p, poprzez obniżenie wieku przechodzenia w stan spoczynku dla sędziów do 65 lat. Zapomniano o kobietach sędziach i prokuratorach, o ich prawie do ewentualnego przejścia w stan spoczynku w wieku lat 60, tak jak w przypadku pozostałych kobiet w powszechnym systemie. Ten problem należało rozwiązać, ale w przedmiotowym projekcie uczyniono to niewłaściwie. Z prawa uczyniono obowiązek, gdyż proponowana zmiana zakłada, że sędzia kobieta przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 60 roku życia, chyba że nie później niż sześć miesięcy i nie wcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy Ministrowi Sprawiedliwości wolę dalszego zajmowania

stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolna, ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie.

Przyjmując proponowane rozwiązanie trzeba też zmienić przepis art. 26 ustawy zmieniającej FUS. Nie ma żadnej logiki w tym, że wszystkie kobiety mogą odchodzić na emeryturę w wieku 60 lat fakultatywnie, a kobiety - sędziowie muszą to robić obowiązkowo. Granica wieku, do którego sędziowie mogą pracować była zawsze wspólna dla obu płci, mimo, że kobiety mogły odchodzić w stan spoczynku wcześniej (w wieku 55 lat przy 25 latach służby).

Uzasadnienie w zakresie art. 77

SSP „Iustitia” od dawna zwraca uwagę na problem oderwania sędziów od orzekania i delegowania ich do Ministerstwa Sprawiedliwości, innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej.

Proponowane zmiany zmierzają do ograniczenia liczby sędziów delegowanych do różnych instytucji, czasu trwania ww. delegacji (zob. proponowane zmiany w zakresie art. 98). Należy ocenić jednoznacznie negatywnie rozszerzenie możliwości delegowania sędziów także do Kancelarii Prezydenta RP i Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Sędziowie powinni zajmować się przede wszystkim tym, do czego zostali powołani i na czym się znają, a zatem orzekaniem. Ich aktywność zawodowa, jako piastunów władzy sądowniczej, powinna dotyczyć działań tejże władzy. Biorąc pod uwagę konstytucyjną zasadę podziału władz oraz separacji władzy sądowniczej zaangażowanie sędziów w działalność pozostałych władz powinno być ściśle limitowane i ograniczone w czasie.

Brak jest jakiegokolwiek rzeczowej argumentacji, że za możliwością nieograniczonego delegowania sędziów do pracy w Ministerstwie Sprawiedliwości i jednostkach mu podległych, albo przez niego nadzorowanych, przemawia ważny interes społeczny, w szczególności realizacja prawa do sądu (art. 45 Konstytucji RP).

Przy założeniu, że nadzór administracyjny nad sądami powszechnymi jest sprawowany przez Ministra Sprawiedliwości, sędziowie mogliby być delegowani do wykonywania czynności administracyjnych w ww. jednostkach, ale nie sprawując wymiaru sprawiedliwości powinni tracić status sędziów, z wszystkimi tego konsekwencjami (w tym uposażeniem sędziowskim – zob. proponowane zmiany w zakresie art. 78), z zagwarantowanym prawem powrotu do sądu w ciągu dwóch lat (zob. proponowane zmiany w zakresie art. 98).

Należy z całą mocą podkreślić, że SSP „Iustitia” stoi na stanowisku, że nadzór nad sądami powinien być przekazany Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego. Takie rozwiązanie w pełni

zapewni realizację zasady trójpodziału władzy przy zachowaniu zasady niezależności sądów. Ma to obecnie tym większe znaczenie, że Minister Sprawiedliwości jest jednocześnie Prokuratorem Generalnym. Jak trafnie zwrócił uwagę Prezydent RP, nie powinno być tak by Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny miał dominującą pozycję nad Sądem Najwyższym. Co oczywiste, ta sama argumentacja odnosi się do wszystkich sądów. O tym, że brak nadzoru Ministra Sprawiedliwości i powierzenie go organowi sądowemu, a nie prokuratorskiemu, korzystnie wpływa na funkcjonowanie sądów świadczy przykład sądów administracyjnych. SSP „Iustitia” jest gotowe do zaproponowania całkowitego zmiany modelu w proponowanym kształcie.

Uzasadnienie w zakresie art. 78

Zmiany dotyczą wykreślenia wzmianek o „Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych”, albowiem jak już wskazano pomysł rozszerzenia możliwości delegowania sędziów do dodatkowych instytucji i oderwania ich od czynności orzeczniczych należy ocenić zdecydowanie negatywnie.

Przyjęcie zasady, iż sędzia delegowany do Ministerstwa Sprawiedliwości, innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej jest obowiązany zrzec się niezwłocznie swojego urzędu, chyba że przechodzi w stan spoczynku spowoduje, iż odpadnie potrzeba szczególnego uregulowania w Prawie o ustroju sądów powszechnych zasad wynagradzania tych osób (w tym przyznawania różnego rodzaju dodatków) w okresie delegacji. Oczywistym jest, iż osoby te nie powinny w okresie delegacji pobierać wynagrodzenia zasadniczego sędziowskiego, skoro nie pełnią funkcji sędziów. Zasady ich wynagradzania powinny być uregulowane odrębnie. Uzasadnia to uchylenie przepisów zawartych obecnie w § 2-4.

Skoro zadań orzeczniczych nie można łączyć z administracyjnymi w Ministerstwie Sprawiedliwości i jednostkami podległymi lub nadzorowanymi przez Ministra Sprawiedliwości, żadne względy nie przemawiają za tym, aby wynagrodzenie sędziego delegowanego powiększać o dodatek funkcyjny, przyznawany za dodatkowe zadania, poza wykonywanymi równocześnie czynnościami orzeczniczymi. Argumentem nie powinny być przepisy wiążące dodatek funkcyjny z delegacją do orzekania w innym sądzie. Taka regulacja jest bowiem konsekwencją zasady, że wynagrodzenie sędziego może różnicować jedynie staż pracy. Dodatek funkcyjny jest zatem rekompensatą za niedogodności związane z orzekaniem w innym sądzie, wynikające z potrzeb wymiaru sprawiedliwości. Tymczasem w stosunku do sędziów oderwanych od orzekania (delegowanych do MS lub KSSiP) taką rekompensatę pełni obecnie dodatek specjalny.

Za uchYLENIEM § 4a i 4b przemawia także to, iż mogą prowadzić do obchodzenia wymogu wysokiego poziomu wiedzy prawniczej sędziego delegowanego oraz znajomości problematyki w zakresie powierzanych obowiązków. Jeżeli bowiem Minister Sprawiedliwości uzyskuje możliwość kierowania sędziego delegowanego do udziału w różnych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych w zakresie problematyki dotyczącej powierzonych mu obowiązków, a jego władza w zakresie udzielania delegacji jest dyskrejonalna, to w rezultacie będzie miał możliwość delegowania sędziego, który dopiero w trakcie pracy w ministerstwie będzie uzyskiwał wiedzę potrzebną do wykonywania powierzonych mu zadań.

Uzasadnienie w zakresie art. 82a § 5

Zmiana dotyczy wydłużenia okresu nieobecności w pracy związanej z wykonywaniem przez sędziego ustawowego obowiązku doskonalenia zawodowego, powodującej konieczność zawiadomienia prezesa, z jednego do pięciu dni roboczych oraz uzależnienia powstania obowiązku udzielenia takiej informacji od wpływu nieobecności na tok prowadzonych spraw (np. odwołanie sesji) lub pełnienie obowiązków służbowych (np. dyżurów).

Pominięto też drugie zdanie dotyczące obowiązku przekazania informacji o ww. nieobecności sędziego przez prezesa sądu drogą służbową do przełożonych, aż do Ministra Sprawiedliwości włącznie. Czas pracy sędziego jest określony wymiarem jego zadań, więc jeśli nie pełni on żadnej funkcji, to nie ma obowiązku – o ile zadania nie wiążą go z siedzibą sądu – przebywać w miejscowości będącej siedzibą sądu.

Uzasadnienie w zakresie art. 83a:

Zmiana dotyczy skrócenia z dwóch do jednego miesiąca czasu na złożenie wniosku o zmniejszenie przydziału spraw lub zmiany jego zakresu, w związku ze skorzystaniem przez sędziego z prawa do urlopu wychowawczego. Przepisy o urlopach wychowawczych - do których odsyła art. 83a - przewidują, że urlop wychowawczy jest udzielany na pisemny wniosek pracownika składany w terminie nie krótszym niż 21 dni przed rozpoczęciem korzystania z urlopu (art. 186 § 7 kp). Przedstawiona propozycja koresponduje z tym uregulowaniem uwzględniając jednocześnie specyfikę przydziału spraw w sądach, rozliczanych w okresach miesięcznych.

Uzasadnienie w zakresie art. 87

W art. 87 § 1 pkt 6 należy wprowadzić zmianę przez doprecyzowanie, że dane mają dotyczyć dochodów osoby składającej wniosek (sędziego). Ujawnianie informacji dotyczących także dochodów małżonków, z którymi osoba składająca wniosek pozostaje we wspólności majątkowej, wykracza zdecydowanie poza cel przepisu i narusza zasadę prywatności osób trzecich (małżonków). Tymczasem treść punktu 6 rodzi wątpliwości, co do zakresu informacji składanej w oświadczeniu majątkowym (dochód współmałżonka wchodzi w skład majątku objętego wspólnością ustawową małżeńską).

W art. 87 § 1 pkt 7 nałożono na sędziego – pod rygorem odpowiedzialności karnej – obowiązek udzielenia informacji o transakcjach dokonanych przez współmałżonka. Ponieważ jednak realizacja takiego obowiązku może być z powodów natury faktycznej niemożliwa, należy dodać zastrzeżenie pozwalające sędziemu na uchylenie się w takich okolicznościach od obowiązku udzielenia informacji.

Zaproponowano wykreślenie § 6. Publikacja oświadczeń majątkowych stanowi rozwiązanie nieproporcjonalnie naruszające sferę prywatności sędziego, stwarzające potencjalne zagrożenie dla życia, zdrowia i mienia sędziów, a także nie prowadzi do osiągnięcia zamierzonych celów antykorupcyjnych.

Uzasadnienie w zakresie art. 89 § 1 i 3

Co do zasady należy pozytywnie ocenić ograniczenie drogi służbowej sędziego w korespondencji kierowanej do Krajowej Rady Sądownictwa, Rzecznika Praw Obywatelskich lub Ministra Sprawiedliwości. Jednakże pojęcie drogi służbowej, charakterystyczne dla służb mundurowych, nie powinno mieć w ogóle zastosowania w stosunku do sędziów, dlatego konieczne jest uchylenie art. 89 § 1 i 3.

Uzasadnienie w zakresie art. 94b § 4

Jak wskazano powyżej należy sprzeciwić się rozszerzeniu możliwości delegowania sędziów do Kancelarii Prezydenta RP i Ministerstwa Spraw Zagranicznych, stąd dokonana zmiana art. 94b § 4 pkt 2 jest nieuzasadniona. Dodatkowo brak jest uzasadnienia dla wprowadzenia wyjątku od zasady, że jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej sędziego sądu rejonowego, okręgowego i apelacyjnego przyznaje lub odmawia przyznania oraz ustala jego wysokość prezes właściwego sądu apelacyjnego. Stąd propozycja, aby art. 94b w § 4

pkt 2 w nowym brzmieniu nie obejmował sformułowania: „sędziego delegowanego do wykonywania czynności w Ministerstwie Sprawiedliwości”.

Uzasadnienie w zakresie art. 98

Argumenty przemawiające za proponowanymi zmianami w tym zakresie zostały już przytoczone w uzasadnieniu proponowanych zmian dotyczących art. 77 i 78.

Nie ma podstaw aby różnicować sytuację sędziów, którzy nie wykonują swoich obowiązków orzeczniczych w związku z mianowaniem, powołaniem lub wybraniem do pełnienia funkcji w organach państwowych, samorządu terytorialnego, w służbie dyplomatycznej, konsularnej lub w organach organizacji międzynarodowych oraz ponadnarodowych działających na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską, a z drugiej strony w związku z delegowaniem do pełnienia funkcji administracyjnych (stricte urzędniczych).

Uzasadnienie w zakresie art. 110 § 3

Należy przyjąć zasadę, iż do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej sędziego sądu powszechnego właściwy miejscowo jest sąd dyscyplinarny wyznaczony, na wniosek rzecznika dyscyplinarnego, przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, przy czym nie może być to sąd, w okręgu którego pełni służbę sędzia objęty postępowaniem. Jest to dodatkowa gwarancja rzetelności i bezstronności prowadzonego postępowania dyscyplinarnego.

Uzasadnienie w zakresie art. 112

Zaproponowane zmiany w zakresie sposobu powoływania rzecznika dyscyplinarnego i jego zastępców są zgodne z zasadą podziału władzy, niezależności i separacji władzy sądowniczej, a co za tym idzie ochronie niezawisłości sędziowskiej i konstytucyjnego prawa do sądu.

Nadmierny wpływ przedstawiciela władzy wykonawczej, jakim jest Minister Sprawiedliwości będący jednocześnie Prokuratorem Generalnym, sprawujący nadzór administracyjny nad sądownictwem powszechnym, na przebieg postępowania dyscyplinarnego sędziów jest śmiertelnie niebezpieczny dla ww. konstytucyjnie chronionych wartości. Istnieje bardzo poważna obawa, iż obawa przez tym wpływem może być niezwykle skutecznym środkiem nacisku na sędziów, a nawet upolitycznienia sądów.

Należy zatem stworzyć proceduralne i organizacyjne gwarancje ochrony zasady nieusuwalności sędziów. Powierzenie kompetencji powoływania rzecznika dyscyplinarnego i jego

zastępców Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, z silnym wpływem Ministra Sprawiedliwości (jego negatywna opinia o kandydacie wskazanym przez KRS jest wiążąca) pozwoli na zachowanie stosownej równowagi w tym zakresie.

Należy także dopuścić możliwość pełnienia funkcji rzecznika dyscyplinarnego przez wszystkich sędziów sądów powszechnych, którzy posiadają co najmniej dziesięcioletni okres pracy na stanowisku sędziego. Jest to wystarczający staż do tego, aby pełnić tę odpowiedzialną funkcję, a z drugiej strony byłby to krok w kierunku odejścia od feudalnej, hierarchicznie podporządkowanej struktury sądów.

Uzasadnienie w zakresie art. 116a

Proponowana zmiana jest spełnieniem postulatu zwiększenia transparentności postępowań dyscyplinarnych i społecznej kontroli nad sędziami. Zapewnia - jawność i dostępność w internecie zapisu rozpraw dyscyplinarnych. Nie ulega wątpliwości, iż przewinienia dyscyplinarne sędziów powinny być wszechstronnie wyjaśniane i odpowiednio karane. Zapis przebiegu jawnych postępowań dyscyplinarnych dostępny w internecie (w ramach Biuletynu Informacji Publicznej), zapewni nad nimi społeczną kontrolę. Prawidłowe ukształtowanie postępowania dyscyplinarnego jest gwarancją nieusuwalności sędziów, którzy orzekają zgodnie z prawem i sumieniem, a nie na polecenie polityków.

Wyjątki od zasady pełnej jawności i publikacji zapisu rozpraw dyscyplinarnych są uzasadnione wyłączeniem jawności ze względu na obawę ujawnienia informacji niejawnych, ze względu na moralność, bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny oraz ze względu na ochronę życia prywatnego stron lub inny ważny interes prywatny.

Uzasadnienie w zakresie art. 151a

W § 1a zmieniono okres 7 dni na 14 dni, w celu stworzenia osobom zainteresowanym większej gwarancji uzyskania wiedzy o ogłoszeniu wolnego stanowiska i możliwości stosownej reakcji.

W § 1c skrócono okres stażu upoważniającego do złożenia wniosku o przeniesienie z 3 lat do jednego roku, ograniczając zbędne i niczym nie uzasadnione bariery dla referendarzy oraz sądów, wobec których taka zmiana może być pożądanym w danej chwili rozwiązaniem.

Uzasadnienie w zakresie art.175g § 2

W art. 175g § 1 zmieniono słowa: „przysługuje odwołanie do sądu powszechnego” na słowa „przysługuje skarga do właściwego miejscowo sądu administracyjnego.” Przewidziana w art.175g§2 droga odwoławcza została określona nieprecyzyjnie. Nie wskazano, który sąd będzie właściwy. Nie wskazano także formy drogi odwoławczej, sposobu ustalenia wartości przedmiotu sporu, ani właściwości miejscowej. W takim przypadku powinna być przewidziana skarga do WSA.